

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC THANH TRA, KIỂM TRA GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG SỐ LIỆU thống kê phục vụ chính quyền các cấp

*Trần Văn Thành**

Thanh tra, kiểm tra việc chấp hành pháp luật về thống kê đối với các tổ chức, cá nhân theo quy định của Luật Thống kê là một trong những chức năng cơ bản, chủ yếu của quản lý nhà nước về thống kê. Hoạt động của thanh tra thống kê nhằm phòng ngừa, phát hiện và xử lý những hành vi vi phạm pháp luật về thống kê. Đồng thời, thanh tra, kiểm tra đối với việc thực hiện chính sách, pháp luật, nhiệm vụ của cơ quan, tổ chức, cá nhân thuộc ngành, nhằm phát huy nhân tố tích cực, phòng ngừa, xử lý các vi phạm, tạo thêm sức mạnh để góp phần thúc đẩy hoàn thành nhiệm vụ, hoàn thiện cơ chế quản lý, tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, các quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức và cá nhân.

Nhận thức tầm quan trọng của công tác thanh tra, kiểm tra nêu trên, công tác thanh tra thống kê Cục Thống kê Bình Định, trong những năm qua đã đạt được một số thành tích quan trọng, góp phần thực hiện chính sách, pháp luật, nhiệm vụ kế hoạch Nhà nước và thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của Ngành. Hàng năm, qua thanh tra đã kịp thời phát hiện, uốn nắn và xử lý những sai phạm, góp phần nâng cao chất lượng số liệu thống kê; nâng cao chất lượng quản lý tài chính và chất lượng các cuộc điều

tra ngày càng được nâng lên; số lượng các vụ vi phạm hành chính trong lĩnh vực thống kê đã giảm đáng kể so với trước đây; đã đóng góp quan trọng trong việc thúc đẩy các đơn vị thực hiện chế độ báo cáo thống kê cơ sở; chấp hành Phương án điều tra thống kê tốt hơn; tích cực góp phần đưa pháp luật về thống kê từng bước đi vào đời sống xã hội.

Tuy nhiên, công tác thanh tra, kiểm tra của Cục Thống kê Bình Định vẫn còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu như mong muốn:

Một là: Công tác thanh tra thống kê mới thực hiện chủ yếu trong nội bộ Ngành và doanh nghiệp nhà nước, mà chưa bao quát hết các đối tượng cần thanh tra theo quy định của Luật Thống kê. Các DN ngoài Nhà nước, thực hiện các quy định trong điều tra còn rất lỏng lẻo, không thực hiện nghĩa vụ của mình, dẫn đến việc thu thập thông tin thống kê không đầy đủ cả về số lượng và chất lượng số liệu điều tra.

Thứ hai: Các doanh nghiệp Nhà nước, Doanh nghiệp và Dự án có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài theo quyết định số 77/2010/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, là những đơn vị phải thực hiện chế độ báo cáo thống kê cơ sở, nhưng việc chấp hành còn nhiều bất cập.

* Chánh thanh tra Cục Thống kê tỉnh Bình Định

Thứ ba: Công tác thanh tra thống kê đối với các doanh nghiệp ngoài Nhà nước, một số cuộc điều tra thống kê cũng chưa được quan tâm xử lý trách nhiệm của các cấp, các ngành và đối tượng làm nhiệm vụ điều tra, nên còn hạn chế về chất lượng thông tin thống kê.

Trước tình hình chấp hành chế độ báo cáo và Phương án điều tra thống kê còn những hạn chế nêu trên, ngay từ đầu năm 2014, lãnh đạo Cục đã có cuộc họp bàn về chất lượng số liệu thống kê; trong đó, đặt ra mục tiêu chung cần đạt được, đó là:

Thứ nhất, phải nâng cao một bước về ý thức chấp hành pháp luật về thống kê của các đối tượng báo cáo và điều tra thống kê.

Thứ hai, chất lượng số liệu phải được cải thiện và tốt hơn những năm trước.

Thứ ba, hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước về thống kê phải được nâng lên một bước.

Trên cơ sở 3 mục tiêu chung nêu trên, lãnh đạo Cục đã tổ chức các cuộc họp quán triệt, đề ra kế hoạch triển khai thực hiện và đã xác định 3 nội dung cơ bản để thực hiện, đó là:

- Trước hết, là tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật về thống kê, mà trọng tâm là tuyên truyền Nghị định số 79/2013/NĐ-CP ngày 19/7/2013 của Chính phủ;

- Lựa chọn một số doanh nghiệp cố tình vi phạm pháp luật về thống kê để tiến hành thanh tra, kiểm tra, trên cơ sở nhiều năm theo dõi, xác định đơn vị để đưa vào danh sách, Kế hoạch tiến hành thanh tra, kiểm tra.

- Các phòng nghiệp vụ phải nghiêm túc trong việc phát hiện vi phạm Pháp luật thống kê; Phòng Thanh tra, nhất là Thanh tra viên phải nâng cao ý

thức trách nhiệm, thực hiện nhiệm vụ phải theo chức trách Nhà nước quy định; thực hiện nghiêm túc trong khi thi hành công vụ, đánh giá việc chấp hành pháp luật của đối tượng điều tra phải công tâm, khách quan; xử lý vi phạm theo đúng những điều khoản quy định, nhất là xử phạt theo Nghị định 79 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực thống kê;

Từ những nội dung đề ra trên đây, Phòng Thanh tra đã tham mưu cho lãnh đạo Cục, ban hành các Kế hoạch cụ thể: (1) Kế hoạch thanh tra, kiểm tra theo nội dung yêu cầu của Tổng cục Thống kê; (2) Kế hoạch tổ chức thanh tra đột xuất khi có phát hiện đối tượng vi phạm; (3) Kế hoạch công tác tuyên truyền giáo dục pháp luật và tuyên truyền giáo dục pháp luật về thống kê.

Thực hiện các nội dung trên, năm 2014, Cục Thống kê Bình Định đã tập trung chỉ đạo và triển khai thực hiện bước đầu đạt được kết quả trên các lĩnh vực như sau:

1. Về thực hiện công tác tuyên truyền, giáo dục Pháp luật về thống kê

- Đã lồng ghép Tuyên truyền trực tiếp cho các đối tượng thực hiện Chế độ báo cáo thống kê theo Quyết định số 77/2010/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, cho các đối tượng có nghĩa vụ cung cấp thông tin thông qua các cuộc tập huấn nghiệp vụ trên các lĩnh vực như: Điều tra Doanh nghiệp; điều tra xuất, nhập khẩu; điều tra Dân số và Nhà ở giữa kỳ 1/4/2014,... với 13 lớp, 1492 người tham gia.

- Chủ động tham mưu Chủ tịch UBND tỉnh ban hành Chỉ thị tăng cường công tác thống kê và triển khai Nghị định số 79 của Chính phủ; phối hợp với Đài phát thanh và truyền hình, Báo Bình Định tuyên truyền thông qua các chuyên mục Tìm hiểu Pháp

luật, Trả lời chính sách Pháp luật, và Thông tin Thời sự. Trong năm 2014, đã thực hiện 10 tin thời sự, 15 buổi phát tin liên quan đến việc triển khai, tổ chức thực hiện các cuộc điều tra thống kê và 6 Tin, bài viết trên Báo địa phương liên quan đến công tác Thống kê và nội dung Nghị định 79 của Chính phủ.

- Chủ động phản ánh, chứng minh về trách nhiệm của các ngành trong việc thực hiện cung cấp, công bố thông tin thống kê trong việc thực hiện các chỉ tiêu kinh tế - xã hội theo Hệ thống chỉ tiêu cấp Huyện, tỉnh, nhân các cuộc họp có Thủ trưởng các ngành, các cấp như: Trục báo, họp UBND, họp Tỉnh ủy,...

2. Về thực hiện công tác Thanh tra, kiểm tra

- Tổ chức thực hiện các cuộc Thanh tra theo Kế hoạch Tổng cục Thống kê giao, cũng như thanh tra, kiểm tra đột xuất đảm bảo đúng quy trình và quy định trong thanh tra. Năm 2014, Cục đã thành lập 07 đoàn thanh tra, tiến hành 04 cuộc thanh tra về thực hiện báo cáo thống kê đối với 04 đơn vị và 03 cuộc thanh tra về thực hiện Phương án điều tra thống kê đối với 03 đơn vị. Qua đó, Cục trưởng đã có 6 kết luận, yêu cầu chấn chỉnh, khắc phục những hạn chế, tồn tại trong quá trình tổ chức thực hiện báo cáo và chấp hành quy định của phương án điều tra thống kê; ban hành 01 Quyết định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực thống kê theo quy định của Nghị định số 79/2013/NĐ-CP ngày 19 tháng 7 năm 2013 của Chính phủ.

- Tổ chức kiểm tra một số chỉ tiêu thống kê do các sở, ngành thực hiện báo cáo, cung cấp, sử dụng trong các báo cáo đánh giá tình hình KT-XH như: Chỉ tiêu về Khách du lịch; số giường bệnh/1 vạn dân; Tỷ suất sinh;... Qua đó, đã có sự chấn chỉnh, đề xuất và được Tỉnh ủy, UBND tỉnh sử dụng thống nhất số liệu do Cục Thống kê cung cấp.

Có thể nói, qua công tác thanh tra, kiểm tra các cuộc điều tra, báo cáo thống kê đã làm cho đối tượng thanh tra, kiểm tra có nhận thức đúng đắn, nâng cao tinh thần trách nhiệm của tổ chức và cá nhân trong việc thực hiện nghĩa vụ và trách nhiệm của mình. Đồng thời, làm cho số liệu thống kê ngày càng chất lượng hơn.

Một trong những hiệu quả mang lại qua công tác thanh tra, kiểm tra, góp phần nâng cao chất lượng số liệu thống kê mà điển hình là Thanh tra cuộc điều tra doanh nghiệp năm 2014; nhiều doanh nghiệp đã lợi dụng tình hình hoạt động sản xuất kinh doanh khó khăn, nên đã cố tình trốn tránh, trì hoãn, không chịu báo cáo, cung cấp thông tin theo phiếu điều tra, dẫn đến tiến độ điều tra chậm so với quy định. Trước tình hình đó, Lãnh đạo Cục đã tổ chức nhiều cuộc họp để bàn giải pháp đẩy nhanh tiến độ điều tra và giao cho Phòng Thanh tra phối hợp với các Phòng nghiệp vụ trong việc phát hiện doanh nghiệp có khả năng vi phạm pháp luật về thống kê, nhất là chấp hành về thời gian nộp báo cáo. Trong lúc, doanh nghiệp chưa phát sinh vi phạm, nhưng có khả năng sẽ vi phạm pháp luật (tức là DN có khả năng nộp phiếu điều tra chậm). Phòng Thanh tra tiến hành nắm tình hình, lập danh sách các doanh nghiệp này, tham mưu cho Cục trưởng ban hành Thông báo yêu cầu Giám đốc các Doanh nghiệp thực hiện nghiêm túc Phương án điều tra Doanh nghiệp năm 2014. Theo đó, Cục giao trách nhiệm cho cán bộ giám sát cấp huyện và tỉnh rà soát, nhắc nhở, phân công điều tra viên đến các địa chỉ hoặc tìm DN nơi đặt trụ sở mới, thông qua các xã, phường, thị trấn mà doanh nghiệp đang hoạt động để giao phiếu, hướng dẫn và lập Phiếu hẹn, trong đó ghi rõ thời gian giao nộp Phiếu điều tra cho Cục Thống kê hoặc Chi cục Thống kê. Đây là một trong những việc làm khó khăn, nhưng là chứng cứ quan trọng cho việc xử lý vi

phạm hành chính sau này. Với giải pháp trên, tiến độ giao nộp phiếu điều tra đã được đẩy nhanh và chất lượng số liệu được nâng lên rõ rệt.

Tuy nhiên, đến thời điểm kết thúc điều tra vẫn còn 01 doanh nghiệp đã nhận phiếu, nhưng cố tình không nộp phiếu điều tra, Cục trưởng đã ra quyết định tiên hành thanh tra đơn vị này và đã xử phạt vi phạm hành chính với hành vi vi phạm hành chính nộp chậm phiếu điều tra so với quy định, với số tiền là 6 triệu đồng, và doanh nghiệp đã nghiêm túc chấp hành, thực hiện nộp phạt tại Kho bạc Nhà nước tỉnh Bình Định theo quy định của pháp luật.

Nhờ có sự phối kết hợp chặt chẽ, các giải pháp với các nội dung định sẵn, sự phối hợp có trách nhiệm của các đơn vị thuộc Cục Thống kê, cùng với việc triển khai thực hiện tốt quy trình trong thanh tra, kiểm tra, nên cuộc điều tra doanh nghiệp năm 2014 của tỉnh Bình Định đạt kết quả khá tốt, tỷ lệ doanh nghiệp thu được Phiếu điều tra đạt trên 91% so với tổng số doanh nghiệp được lập danh sách; riêng Phiếu số 1A đạt trên 111% so với Kế hoạch TCTK giao; chất lượng số liệu của Phiếu điều tra đảm bảo độ tin cậy, được đoàn kiểm tra của Tổng cục Thống kê đánh giá cao và được xếp thứ nhất cả nước trên lĩnh vực này, góp phần tạo nên thành tích chung của Cục Thống kê Bình Định, xếp vị thứ 4 toàn quốc, tăng 5 bậc so với năm 2013; được Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư tặng Cờ thi đua và danh hiệu Tập thể lao động xuất sắc năm 2014..

Tuy nhiên, Công tác thanh tra, kiểm tra năm 2014 của Thống kê Bình Định đến thời điểm này vẫn còn nhiều hạn chế so với yêu cầu, thời gian đến cần phần đầu nhiều hơn nữa, nhưng có thể khẳng định rằng: tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra thống kê sẽ góp phần nâng cao chất lượng số liệu thống kê, phục vụ tốt hơn cho cấp ủy và chính quyền các cấp.

Bởi chính công tác thanh tra, kiểm tra là một trong những công cụ quan trọng, nhằm nâng cao hiệu lực quản lý Nhà nước trong lĩnh vực thống kê, làm cho đối tượng chấp hành chế độ báo cáo và cung cấp thông tin điều tra thống kê có nhận thức đúng đắn về pháp luật về thống kê, có trách nhiệm đối với việc chấp hành chế độ báo cáo đầy đủ và cung cấp thông tin thống kê trung thực, khách quan. Nó sẽ tạo những điều kiện thuận lợi và góp phần đáng kể cho số liệu thống kê ngày càng chất lượng hơn.

Từ thực tiễn tổ chức triển khai thực hiện công tác thanh tra, kiểm tra trong năm 2014, với sự tác động của các yếu tố chủ quan và khách quan, bước đầu đem lại kết quả đáng ghi nhận. Thông qua thực tiễn đó, tôi nhận thấy, có thể rút ra một số kinh nghiệm sau:

Một là, phải có sự quan tâm của lãnh đạo Cục Thống kê đối với công tác thanh tra, kiểm tra thống kê, là yếu tố quyết định nâng cao chất lượng số liệu thống kê.

Hai là, phải coi trọng công tác phổ biến, tuyên truyền giáo dục pháp luật về thống kê là yếu tố không thể thiếu trong hoạt động quản lý Nhà nước về Thống kê. Đây là khâu đầu tiên của quá trình quản lý Nhà nước nói chung, quản lý Nhà nước về Thống kê nói riêng. Nếu thiếu, nó sẽ là lực cản trong hoạt động thanh tra thống kê và đồng nghĩa với tính không hiệu quả trong hoạt động thống kê.

Ba là, phải tăng cường công tác thanh tra thống kê, bao gồm cả tăng cường về biên chế, cơ chế phối hợp, hỗ trợ kinh phí trong hoạt động thanh tra thống kê; thực hiện tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ làm công tác thanh tra, là yếu tố cơ bản thúc đẩy chất lượng hoạt động thống kê và nâng cao số liệu thống kê.